

'In alles wat we doen willen we benadrukken dat we alleen door samen te werken, het leerrecht van alle kinderen maximaal kunnen waarborgen.'

Walentina Cools

**Een gesprek met Walentina Cools,
algemeen directeur van OVSG**

Samen het leerrecht van alle leerlingen waarborgen

De kantoren van OVSG liggen pal aan de kleine Brusselse ring. In Huis Madou zijn ze de burens van VVSG, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten en van de ouderkoepel KOOGO. Hier bundelen de lokale besturen hun krachten.

OVSG is de ledenorganisatie van alle 257 steden en gemeenten in Vlaanderen en Brussel die onderwijs organiseren, zo lezen we in de brochure van de organisatie. OVSG promoot en ondersteunt het onderwijsproject van zijn leden. Maar wat betekent dat juist "promoten en ondersteunen"? Hoe belangrijk is het dat onderwijs ook door steden en gemeenten wordt ingericht? Welk verschil wil OVSG maken op organisatorisch én inhoudelijk vlak? En op welke domeinen kunnen COV en OVSG elkaar versterken? We legden het voor aan Walentina Cools, sinds 2022 de Algemeen Directeur van OVSG.

Lokale verankering

Walentina Cools: "Wat onze organisatie zo uniek maakt, is ook wat je in dit gebouw ziet," zo begint Walentina Cools het verhaal. "De sterkte van OVSG zit in de verankering van onderwijs in het hele lokale beleid van steden en gemeenten. Onze besturen zijn heel zichtbaar en ze zijn democratisch verkozen. Ze zijn verantwoordelijk voor heel veel beleidsdomeinen.

Denk maar aan mobiliteit, sociaal beleid, cultuur, sport ... Net daardoor kunnen die plaatselijke besturen heel veel ondersteunende diensten rond de school bouwen en er voor zorgen dat schoolteams een stuk ontzorgd worden voor een aantal taken. Ik noem dat graag de brede school next level.

De inzet van brugfiguren in heel wat steden en gemeenten is daar een concreet voorbeeld van. Ze zijn al in heel wat gemeenten de spilfiguren van een aanklampend sociaal beleid. Ouders die de facturen niet kunnen betalen, leerlingen die keer op keer zonder boterhammen naar school komen, ... het zijn gekende verhalen. Brugfiguren kunnen die gezinnen benaderen en hen helpen. Het schoolteam krijgt zo de ruimte om echt het leerrecht van deze leerlingen te vrijwaren terwijl de brugfiguur kan trachten om het gezin op sociaaleconomisch vlak te versterken. Het is dat geïntegreerd lokaal beleid dat ons onderwijs een meerwaarde geeft. We zetten daar heel sterk op in, vooral nadat we getuige waren van een aantal sterke verhalen." >>

TEKST
Lies Van Rompaey

FOTO
OVSG

'Lerarenteams moeten de ruimte krijgen om blijvend te professionaliseren tijdens de werkuren. Dat is in geen enkele andere sector een discussiepunt.'

Walentina Cools

» "Maar het gaat niet alleen om het ontzorgen van personeel. We zien ook dat veel lokale besturen nu de omslag maken naar het optrekken van multifunctionele schoolgebouwen met bijvoorbeeld groene ruimtes die buiten de schooluren ook voor de lokale gemeenschap toegankelijk zijn. We zien dat het deeltijds kunstonderwijs (OVSG heeft hier quasi een monopolie) in het cultuurbeleid van de gemeente betrokken wordt of dat het sportbeleid wordt opengetrokken naar de scholen, dat de bib wordt ingezet in het kader van een leesoffensief, ...

Daarom is het ook goed om samen te werken met VVSG. Er zijn nog veel meer kansen die we zouden kunnen benutten. Denk maar aan een warme overgang van kinderopvang naar kleuterschool, een werking rond kansarmoede, samen nadenken over veilig verkeer, ...

© BELGA

Vanuit onze eigen expertises kunnen we alleen nog betere partners worden."

Hoe willen jullie als onderwijskoepel die lokale verankering versterken?

Op vlak van organisatie zetten we vooral in op het samenbrengen van gemeenten, dus op een bovenlokale werking. We moedigen bijvoorbeeld de onderwijsdiensten van gemeenten aan om onderwijservaringen en -expertise uit te wisselen met gemeenten waarmee ze al op andere domeinen samenwerken. Denk maar aan gemeenten met één brandweer- of politiezone. Daar bestaat al een natuurlijke samenwerking die een ideale voedingsbodem is voor het oprichten van een lerend netwerk op onderwijsgebied. Vanaf volgend voorjaar willen we ook experimenteren met zogenaamde onderwijshubs. Een personeelslid vanuit Brussel zal dan in die lokale context intensief plaatselijke ambtenaren ondersteunen. Dit project zijn we nu aan het ontwikkelen en vormgeven. We zullen het de komende jaren rustig verder opbouwen. Vooral kleine gemeenten in een bovenlokaal netwerk kunnen hier hun voordeel mee doen. Want onderwijswetgeving is heel complex en alle ondersteuning en coaching is dan welkom.

In alles wat we doen willen we benadrukken dat we alleen door samen te werken, het leerrecht van alle kinderen maximaal kunnen waarborgen. We moedigen schepenen en lokale ambtenaren aan om scholen te bezoeken, en schooldirecteuren om het contact met het lokale bestuur goed uit te bouwen. Want daar waar die contacten goed zitten, zien we dankzij een mooie synergie tussen scholen en besturen sterke en innovatieve scholen groeien.

Daarom brengen we ook de ambtenaren van de onderwijsdiensten en zelfs de schepenen bij elkaar op ontmoetingsmomenten. Ze tonen daar zelf inspirerende voorbeelden en inspireren elkaar. Na de verkiezingen zullen we dat zeker ook doen met de nieuwe schepenen. We stellen onze werking dan voor, maken duidelijk waar we hen kunnen ondersteunen en brengen nieuwkomers in contact met schepenen die al meer ervaring hebben.

Als koepel zetten jullie ook sterk in op de kwaliteit van het onderwijs.

Dat klopt, kwaliteit is ons absoluut streefdoel en ook dat willen we heel breed zien. Natuurlijk moeten we inzetten op Nederlands en wiskunde. De lat zal daar anders liggen voor iedere leerling, maar wel bij iedereen zo hoog mogelijk. Naast de cognitieve zijn ook de affectieve en creatieve elementen erg belangrijk in een leerplan, zeker in onze huidige samenleving. Onze leerlingen hebben vaardigheden nodig om probleemoplossend en kritisch te denken. We hebben sinds vorig jaar een nieuw leerplan voor het basisonderwijs, "Leer Lokaal", waarin die elementen allemaal verweven zitten. Een leerplan is geen beperkende koker. Het is een kapstok waar leraren en schoolteams mee aan de slag kunnen en die ze kunnen aanpassen aan hun eigen project en aan de context van hun school. Zo maken ze een eigen pedagogisch verhaal. En als ze twijfelen, dan zijn er onze pedagogische begeleidingsdiensten om hen te ondersteunen.

Het is ook belangrijk om te benadrukken dat wij een koepel zijn, geen inrichtende macht en dat we zeker wat de kwaliteit van onderwijs betreft een partner zijn van de overheid. We willen samen de problemen aanpakken. Als bijvoorbeeld uit PISA resultaten blijkt dat er een probleem is op vlak van meetkunde, dan vinden we het onze opdracht om te bekijken hoe we dat met onze scholen en via het leerplan kunnen aanpakken. Hetzelfde doen we op het vlak van taal, zo hebben we bv. pedagogisch begeleiders die ingeschakeld zijn voor het Taaloffensief en besteden we veel aandacht aan de versterking van het leesonderwijs.

We willen ook heel erg inzetten op inclusie en diversiteit. Ik weet dat dat maatschappelijk een heel moeilijk en polariserend debat is. Maar ons vertrekpunt is dat het onze maatschappelijke rol is om alle leerlingen optimale onderwijskansen te geven. Daarom willen we de diversiteit die er is ook niet weg moffelen. Neutraliteit is voor ons niet het verbergen van verschillen maar ze net zichtbaar maken. Vanuit een actief pluralisme kan je dan echt verder werken rond verdraag-

zaamheid. In die zin hebben we ook een beginselverklaring "Neutraliteit" die onze besturen ondertekend hebben.

Kwaliteit is ook: sterke leraren. We willen daarvoor samenwerken met de lerarenopleiding en andere actoren. We hebben sterke nieuwe leraren nodig en sterke zij-instromers. Lerarenteams moeten de ruimte krijgen om blijvend te professionaliseren tijdens de werkuren. Dat is in geen enkele andere sector een discussiepunt, alleen voor onderwijs ligt het terug op tafel, terwijl het toch logisch is dat ook de leraar bijleert.

Wat ons natuurlijk ook veel zorgen baart, is het lerarentekort. In het regeerakkoord vind ik niets terug over een structureel plan om dat aan te pakken. Ik mis heel erg de wil om het gesprek te voeren met alle sociale partners en de overheid. Ik ben ervan overtuigd dat we het over heel veel zaken eens zijn. Laten we vertrekken vanuit die raakvlakken en niet vanuit de dingen waarover we het niet eens zijn.

Hoe zien jullie de samenwerking met de onderwijsvakbonden?

Op lokaal vlak zijn er eigen dynamieken, die soms heel verschillend kunnen zijn en ook afhangen van de plaatselijke context, het leerlingenpubliek, het eigen pedagogisch project, ... Daar zullen wij vanuit Brussel niet in tussenkomen. Wel willen we besturen en directeuren altijd stimuleren om goede partnerschappen aan te gaan, ook met de vakbondsafgevaardigden, en om samen te bekijken: hoe kunnen we voor alle werknemers iets betekenen.

De doelstellingen op lokaal en op Vlaams vlak zijn eigenlijk dezelfde. We willen allemaal het leerrecht van alle leerlingen waarborgen en dus willen we dat schoolteams in de best mogelijke omstandigheden kunnen werken. Ook ons pleidooi voor levenslang leren sluit aan bij de standpunten van de onderwijsvakbonden en jullie delen ook onze zorgen over het lerarentekort. Ik denk dat er dus genoeg raakvlakken zijn om samen een start te maken met een duurzaam plan voor ons onderwijs.

Flankerend onderwijsbeleid

Het COV vindt het inrichten van basisonderwijs één van de kerntaken van de gemeente en blijft pleiten voor de lokale inbedding van basisscholen. Maar ook de VVSG heeft een belangrijke rol te spelen, via het flankerend onderwijsbeleid. We weten dat de school het niet alleen kan en dat elke school een project van de samenleving moet zijn. Samenwerkingsverbanden en partnerschappen tussen scholen en andere lokale actoren zijn zeer belangrijk. Onderwijs en de zorg voor (jonge) kinderen is niet alleen een opdracht voor het beleidsdomein onderwijs. Het is een maatschappelijke opdracht, een politieke verantwoordelijkheid om scholen daarin te ondersteunen. Daarom hecht het COV veel belang aan flankerend onderwijsbeleid dat alle scholen in een gemeente ten goede komt. Hoe dat georganiseerd wordt en op welke manier de investering moet gebeuren, daarover moet verder debat gevoerd worden. Alleen op die manier kunnen we aan alle kinderen de juiste zorg geven.